

Premirje med Rusi in Japonci

Odgovor na japonsko vprašanje v Berlinu in Rimu — Tokijski predlogi Moskvi — Sporazum med Sigemicom in Litvinovom — Od danes opoldne mir na bojiščih

RUSKE BOJNE SILE.

PARIZ, 1. avgusta. Sovjetska Rusija je v zadnjih dneh silno okrepila svoje posadke na Daljnem vzhodu. Po poročilih iz Sibirije, je ustavljen na veliki sibirski železnici ves zasebni promet in je železnica rezervirana samo za Transporte vojaštva, orožja in streljiva. Največ ruskih čet je zbranih na odseku trojne rusko - mandžursko - korejske meje. Rusi imajo tam 300 tankov, 1200 letal in 50.000 vojakov. Vzdrž vse rusko - mandžurske in rusko - korejske meje grade Rusi noč in dan utrdb. Na odsek glavnih spopadov zadnjih dni je prišel sedaj tudi vrhovni poveljnik sovjetske vojske na Daljnem vzhodu, maršal Blücher, da osebno pregleda položaj in da nadaljna navodila. Utrjevanje se opaža tudi na japonski strani. Prebivalstvo vsega obmejnega pasu je bilo odpotano v notranjost.

ODGOVOR BERLINA IN RIMA.

TOKIO, 11. avgusta. Po poročilih iz Berlina je japonski veleposlanik Fogo obiskal nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, ga informiral o položaju na Daljnem vzhodu in vprašal, kakšno stališče bi zavzela Nemčija kot zaveznica Japonske v primeru vojne med Japonsko in sovjetsko Rusijo. Nemški zunanji minister je na to vprašanje odgovoril japonskemu veleposlaniku, da so vse nemške simpatije na strani Japonske, toda v primeru vojne bi mogla Nemčija podpreti Japonsko samo moralno. Nemčija ne razpolaga niti z denarnimi niti z materialnimi sredstvi, da bi mogla svoji azijski zaveznici priskočiti na pomoč. Radi tega je Ribbentrop nasvetoval Japonski, naj vojno v sedanjem položaju če le mogoče prepreči. Enak odgovor je, kakor že znano, dobil na svoje vprašanje tudi rimski japonski poslanik od italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Oba odgovora sta vplivala v Tokiu zelo pozorno.

JAPONCI SKRAJNO POPUSTLJIVI.

TOKIO, 11. avgusta. Pod vtisom mednarodnega položaja in razvoja dogodkov na Kitajskem, postajajo v Tokiu napram sovjetski Rusiji skrajno popustljivi. Japonska želi mirno poravnavo, to je vzrok da se diplomatsko posredovanje nadaljuje kljub bojem na mejah in kljub odločnemu stališču sovjetske Rusije. Japonski odpravnik poslov v Moskvi Sigemicu je dobil po sklepu včerajšnje vlade seje naročilo, naj sporoči ruskemu zunanjemu ministru Litvinovu nov predlog za poravnavo spora. V tem predlogu sprejema Japonska v celoti rusko stališče, da je ozemlje Čangkufenga vse do reke Tjumen sovjetska last. Japonci umaknejo vse svoje čete, zahtevajo pa od Rusov, da opuste vse nadaljnje napade in se obvežejo, da Čangkufenga nikoli ne bodo utrdili. Po raznih znakih sodeč se pa zdi, da bo Moskva predlog o demilitarizaciji odklonila.

SPORAZUM DOSEŽEN.

BERLIN, 11. avgusta. Nemški poročevalski urad javlja iz Moskve: Japonski poslanik Sigemicu se je včeraj ponovno sešel v ruskim zunanjim ministrom Litvinovom in razpravljal z njim tri ure. — Predložil je nove predloge japonske vlade za sporazum. Kakor se izve, sta se oba diplomata končno sporazumela, da se določi med ruskimi in japonskimi četami premirje, ki se prične danes 11. avgusta opoldne. Japonske čete so se umaknile en kilometer daleč za sedanje položaje.

POGOJI ZA PREMIRJE.

PARIZ, 11. avgusta. Havas poroča iz Moskve: Med razgovorom Sigemicu z Litvinovom je stavil Litvinov sledeče predloge: 1. Sovražnosti se danes opoldne (po vzhodnem času ob 5. uri zjutraj) ustavi. 2. Ruske in japonske čete ostanejo na položajih, ki so jih zavzele 10. t. m. 3. Komisija iz zastopnikov Rusije, Japonske in Mandžurije bo določila mejo v spornih odsekih. 4. Izhodišče za določanje meje bo pogodba med carsko Rusijo in cesarsko Kitajsko. Sigemicu je takoj sprejel prvi točki, glede tretje je pa vzel Litvinov na znanje japonsko stališče. Zadnji je le predlagal, da se komisija lahko posluži tudi ruski vladi neznanih japonskih in mandžurskih dokumentov. Sigemicu je sporazum takoj sporočil v Tokio. Tudi iz Tokia poročajo, da je Litvinov sprejel japonske predloge.

VESELJE V TOKIU.

TOKIO, 11. avgusta. Agencija Domei poroča, da je Litvinov sprejel japonske predloge za sporazum, po katerih se sovražnosti takoj nehajo. Vojno ministristvo še nima avtentičnih poročil iz Moskve, vendar so v Tokiu optimistični in prepričani, da je bojnih zapletljajev konec. Položaj na Čangkufengski fronti je nespremenjen. Vse kaže, da bo dosežen popoln sporazum.

TOKIO, 11. avgusta. Na vest o premirju je ragirala tudi borza. Vsi vrednostni papirji se dvigajo.

ZADNJI BOJ.

LONDON, 11. avgusta. Po poročilu iz Moskve so včeraj še pred premirjem vdrle ruske čete pri Čangkufengu 3 km daleč na mandžursko ozemlje. Nižje Čangkufengsko gričevje je ostalo še dalje v oblasti Japoncev.

Odcep nemške katoliške cerkve od Rima?

INICIATIVA DUNAJSKEGA KARDINALA INNITZERJA: USTANOVITEV SAMOSTOJNE NEMŠKE KATOLIŠKE CERKVE.

LONDON, 11. avgusta. Znani diplomatski dopisnik »Daily Herald« Ewer je objavil na senzacionalen način sledečo vest: Hitler se pripravlja na novo akcijo odcep nemškega katolicizma od Rima in ustanovitev nemške katoliške cerkve, ki bi po doktrini in ritusu sicer ostala katoliška, bi pa odrekla pokorščino papežu. Inicijativa za ta načrt je dal dunajski kardinal Innitzer, ki se je po priključitvi Avstrije k Nemčiji kot prvi nemški škof podpisal na neki državni politični deklaraciji z besedami: »Heil Hitler!« Čas odcepa je zelo blizu, pravi Ewer. Gre za odločitev med Rimom ali Berlinom. Vsi znaki kažejo, da je prelom neizogiben. Ewer trdi, da se je kardinal Innitzer že odločil in da odkrito zagovarja razkol. On je prvi svetoval Hitlerju odpoved po-

korščine papežu in ustanovitev samostojne nemške katoliške cerkve. Ako se ta načrt uresniči, kar je zelo verjetno, se bo zaostrilo tudi razmerje med katoliško cerkvijo in fašistično Italijo.

DUNAJ, 11. avgusta. Vatikan je sporočil kardinalu Innitzerju, ki si prizadeva najti kompromisno rešitev sporov med avstrijsko cerkvijo in narodno-socialistično stranko, da ne sme ničesar predlagati brez predhodne odločitve papeža.

DUNAJ, 11. avgusta. Avstrijski škofje bodo imeli svojo letošnjo konferenco v Salzburgu in se letos še ne bodo udeležili sestanka vseh nemških škofov v Fuldi. Baje pa bodo takoj po teh sestankih doseženi bližnji stiki med avstrijskimi škofi in onimi iz starih dežel rajha.

Berlinska posvetovanja

BERLIN, 11. avgusta. Guverner italijanske Libije in letalski maršal Balbo je bil povsod v Nemčiji slovesno sprejet. Balbo je včeraj dolgo konferiral z maršalom Göringom in poveljnikom nemškega letalstva generalom Milchom. O vsebini posvetovanj javnost ni izvedela. Vse kaže, da so ta posvetovanja posvečena vojaškemu, zlasti letalskemu sodelovanju med Nemčijo in Italijo ter načrtu za letalska sporazuma v smislu omejitve oboroževanja v zraku z Anglijo in Francijo. Posvetovanja se nadaljujejo.

Preureditev podonavske komisije

BUKAREST, 11. avgusta. Konferenca v Sinaji, ki so se je udeležili zastopniki Anglije, Francije in Romunije, je razpravljala o reorganizaciji dosedanje evropske donavske komisije. Italijanska vlada se je opostila, da se ne udeleži te konference. Romunski zun. minister Comnen, ki je konferenco otvoril, se je zahvalil zastopnikom Anglije in Francije za naglico, s katero sta se obe vladi odzvali romunskemu povabilu. Po kratkem obrtu zgodovine evropske donavske komisije je izjavil, da pravne osnove donavskega režima danes ne ustrezajo več suverenosti Romunije. Današnji položaj zahteva revizijo teh osnov. — Francoski in angleški delegati so se zahvalili za prisr-

čen sprejem in izrazili upanje, da bo konferenca rodila pozitivne rezultate. Nato je bil poslanec Conchescu izvoljen za predsednika konference.

FAŠISTI NE SMEJO BITI ČLANI KATOLIŠKE AKCIJE.

RIM, 11. avgusta. V vodilnih krogih fašistične stranke se govori, da bo stranka kmalu oglasila delno nezdržljivost med katoliško akcijo in fašistično stranko. Člani stranke v bodoče ne bodo smeli imeti vodilnih funkcij v katoliški akciji. Propagando za to nezdržljivost fašizma in katoliške akcije so začel izje radikalni fašistični krogi, zlasti on pod vodstvom lsta »Redime Fascista«. — Znan je odgovor papeža Pija XI., ki se je nedavno postavil proti temu. Vendar je treba te vesti sprejeti previdno. Značilno pa je vsekakor, da začenjajo v nekatere fašističnih organizacijah že kontrolirati, koliko fašističnih članov ima tudi vodilne funkcije v katoliški akciji.

BORZNA POROČILA:

Devize: Beograd 10'—, Pariz 11'92, London 21'33, Newyork 435'875, Milano 22'975, Berlin 175'20, Dunaj 33'—, Praga 15'08.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Mirno in nestalno vreme, precejšnja oblačnost.

Zapiski

Narodni tabor, sklican za nedeljo, 14. avgusta v Mariboru, se ne bo vršil. Glede na to je preklicana ugodnost četrtinske vožnje na železnicah. — Pripravljalni odbor.

Prekrižani računi

V. Charvat razpravlja v »Pravu Lidu« o položaju na Daljnem vzhodu, o ruski moči v Vladivostoku in pravi: »Uničevalna vojna proti sovjetski Rusiji je fiksna ideja japonske soldateske. Pohod na Kitajsko naj bi bil le uvod v veliko vojno za Sibirijo. Osvojenemu kitajsko ozemlje naj bi nudilo Japoncem bogate zaloge surovin in živil. Toda resničnost je napravila hudobno črto čez vse te lepe zastavljene načrte. Kitajsko ozadje japonske vojske je nemirno, uporno, sovražno in opustošeno. S takim položajem za hrbtom je težko pričeti vojno.«

Narodni socializem in narod

Na gradiču Cumberland v bivši Avstriji se vrši tečaj za voditelje narodne socialistične stranke, v katerem je državni voditelj političnih šol Schmidt govoril o narodu takole: V nasprotju z liberalizmom in marksizmom postavlja narodni socializem v osredje narod kot skupino enake krvi. Narod je dejstvo ustvaritve in zato božja enota in ni samovoljna človeška konstrukcija. Narod je višje ceniti kot vsako od človeka postavljeno dogmo. Borba avstrijskih narodnih socialistov bo ostala v zgodovini kot dokaz, da je kri močnejša kot zlato in kot umelna človeška tvorba.

30-letnica veleizdajniškega procesa

Te dni je preteklo trideset let, ko sta bila aretirana Adam in Valerijan Pribičević z obtožbo zaradi veleizdaje proti Avstriji. Takoj po njihovi aretaciji so avstrogrške oblasti začele preganjati Srbe po Hrvatski. Od 53 jih je bilo obsojenih 31, ostali pa oproščeni. Brata Pribičevića sta bila kot kolovodji obsojena na 12 let, drugi pa od 5 do 8. Pozneje so jih amnestirali. V procesu je igral kot preiskovalni sodnik veliko vlogo dr. Mirko Košutić. Čigar ime čitamo zadnje čase v zvezi s posebno akcijo proti dr. Mačku.

Jugoslavija je vodilna država na Balkanu

Madžarski listi priobčujejo simpatične članke o Jugoslaviji, v katerih se čudijo, kako se je na Balkanu do danes vse izpremenilo. Pišejo, da je Jugoslavija oproščena more izoliranosti, ki je pritisкала nanjo skozi dolga leta. Jugoslavija hodi svoja pota in je njen zunanje-politični položaj utrjen. Ona lahko posveča pozornost notranje-politični konsolidaciji in gospodarskemu napredku. Po mnenju madžarskih listov je Jugoslavija danes vodilna država na Balkanu.

Socialisti ob dvajsetletnici

»Delavska politika« piše o svobodni demokratični Jugoslaviji ter pokazuje na češkoslovaški primer. Pokojni predsednik republike Masaryk je vzgojil celo generacijo demokratičnih konstruktivnih politikov, ki vodijo republiko z energično doslednostjo v najtežavnejših dneh. Jugoslovani smo svobodoljubni in demokratičen narod. Kar ni demokratično, je pokvarjeno z nezdruvo civilizacijo ali pa z reakcionarnimi ideologijami in z nijnaso sebičnosti. »Delavska politika« želi, da bo ta dvajsetletnica mejnik v razvoju naše države, mejnik, ki naj poudari potrebo po sodelovanju vseh državljanov v smislu svobode in demokracije. Če se to zgodi, bodo zadovoljni z jubilejem države tudi socialisti, ker so navedena načela edino naravno zdravilo za ozdravljenje razmer.

Maribor, 11. avgusta.

Reševanje narodnomanišinskega problema na Češkoslovaškem je postavilo v ospredje zanimanja tudi razna načelna vprašanja zaradi narodne pripadnosti skupin in posameznikov. Kakor glede točne, znanstvene definicije naroda, tako tudi glede splošno veljavne določitve narodne pripadnosti posameznikov nazori v svetu še vedno niso izenačeni. Skoraj vsak evropski narod ima v tem pogledu svoje oddvojene nazore. Dočim nekateri Romani sploh ne dopuščajo razločka med narodnostjo v smislu državne pripadnosti in narodnostjo v smislu etnične svojstvenosti, zagovarjajo drugi (n. pr. tudi Nemci bivše Avstrije) načelo, da je vsak posameznik lahko pripadnik iste narodnosti, za katero se sam odloči. Mimo teh dveh imamo pa še celo vrsto drugih pojmovanj.

Mi Slovenci smo, kakor večinoma tudi vsi drugi srednjeevropski Slovani, stali že od prejšnjega stoletja na stališču opredeljevanja narodne pripadnosti po rojstvu. Zato niso nikoli priznavali možnost svobodnega menjavanja narodne pripadnosti. Kdor je rojen iz slovenskih staršev, in je ostane Slovenec, pa če se sam narodno-politično morda tudi drugače opredeli. Ker ima vsak narod svojo bitnost, ki se ne da spremeniti, ali vsaj šele potom dolgotrajnih mešanj v več generacijah, ostane ta bitnost svojstva tudi vsakemu narodnemu odpadniku. Ta sicer lahko izpremeni občevalni jezik in politične nazore, po etničnem bistvu pa ostane še nadalje to, kar je bil po rojstvu.

Na približno enako stališče je postavil — kar je prav za prav zelo zanimivo — tudi nemški vodja Adolf Hitler, ki je že ponovno naglasil, da se iz tuje-rodcev ne dajo delati Nemci in tako »delanje Nemcev« tudi sploh ni v interesu nemškega naroda. Gotovo je vsaj v načelu to pojmovanje tudi podlaga nemški rasni teoriji, iz katere sledi v zadnjem nasledku antisemitizem. Zato priznava nemški narodni socializem stodoletno nemštvo tudi samo tistim Nemcem, ki lahko dokumentarično dokažejo, da so že od l. 1800 Nemci in ariji. Kdor je potomec mešanja z Židi, dobi poseben, prehodni položaj.

Za nas Slovence je to stališče nemškega narodnega socializma velike načelne važnosti, ker je prvič precej bližje našemu nazoru, drugič pa krepi naš narodni položaj. Na tej podlagi se da n. pr. popolnoma točno in nesporno določiti, kdo je pri nas v Sloveniji ali pa na Koroškem (Primorskem) Slovenec in kdo je Nemec (Italijan). To določanje skrajno poenostavlja tudi opredeljevanje pripadnosti ali nepripadnosti k državnemu narodu ali narodni manjšini. Po splošnem uveljavljanju v praksi bi lahko takoj vedeli, kdo se n. pr. pri nas sme prištevati k nemški narodni manjšini in kdo k slovenski na Koroškem. Treba bi bilo le v vsakem takem spornem primeru zahtevati od vsakogar, ki reflektira na pravico pripadnosti k narodni manjšini, da predloži uradne dokumente, iz katerih bo razvidno, da so bili tudi vsi njegovi predniki do leta 1800 nazaj Nemci, odnosno Slovenci. Kdor je pa potomec narodnostno mešanih staršev, dobi poseben, prehodni položaj, kakor potomec mešanih arijsko-semitskih staršev v Nemčiji. Kdor z dokumenti ne more dokazati, da je že po prednikih Nemec ali Slovenec, izgubi eo ipso pravico do narodnomanišinskih privilegijev.

Dosledna osvojitev tega načela, za katero nam daje zgled in vzpodbudo prav narodno-socialistična Nemčija, bi v praksi kmalu razčistila položaj na obeh straneh. Zato mislimo, da bi bilo treba posvetiti tej stvari vso resno pažnjo, kajti sedanja zmeda brez vsakih trdnih kriterijev ni prav nikomur v korist in ustvarja le nepotrebne spore in napetosti.

Pot dr. Mačka

V Beogradu se vršijo zadnji razgovori pred prihodom dr. Mačka. Tako je bila konferenca predsednikov in delovnega odbora v stanovanju Joce Jovanovića. Vršila se je tudi seja plenuma tajništva demokratske stranke. V Beograd se je vrnil Miloš Tupanjanin, bosenski zemljotadnik, ki je bil v Zagrebu pri dr. Mačku.

Revizija trianonske pogodbe

STALIŠČE MALE ANTANTE: REVIZIJA JE MOGOČA SAMO V VPRAŠANJU OBOROŽEVANJA. VODILNA VLOGA JUGOSLAVIJE.

RIM, 11. avgusta. »Giornale d'Italia« objavlja članek o vprašanju revizije trianonske mirovne pogodbe in stališču male antante. Pri tem citira tudi izvajanja za-grebških »Novosti«, po katerih se v Beogradu, Bukarešti in Pragi pripravljene priznati pod določenimi pogoji tudi Madžarski enakopravnost glede oborožitve in urediti dokončno vprašanje madžarskih narodnih manjšin. Vprašanje teritorialne revizije se pa v nobenem primeru ne more razmotrivati. O vseh teh vprašanjih se bo razpravljalo, kakor že naglašeno, na

blejski konferenci male antante. O teh problemih pa sta razpravljala tudi jugoslovanski ministrski predsednik doktor Stojadinović ter italijanski zunanji minister grof Ciano v Benetkah in madžarski ministrski predsednik Imredy in grof Ciano v Rimu. Vodilno vlogo pri vseh teh pripravi igra Jugoslavija kot posredovalka, kakor jo je igrala tudi glede solunskega sporazuma z Bolgarijo. V tej zvezi, pravijo v Italiji, je tudi novi manjšinski statut v Romuniji.

Konference v Parizu in Londonu

NEMŠKI VELEPOSŁANIK PRI FRANCOŠKEM ZUNANJEM MINISTRU. — ANGLIJA BO INTERVENIRALA V BURGOSU

PARIZ, 11. avgusta. Francoski zunanji minister Bonnet je po včerajšnji vrnitvi v Pariz in konferenci z ministrskim predsednikom Daladierjem sprejel nemškega veleposlanika Welczka in razpravljal z njim o vseh tekočih mednarodnih problemih, zlasti pa o španski in češkoslovaški zadevi. Bonnet je izjavil ob tej priliki nemškemu veleposlaniku, da vpliva nemška časniška kampanja proti Češkoslovaški v zadnjih dneh, ko se pričenejo v Pragi najvažnejša pogajanja, na francoske politične kroge in javnost zelo

neugodno. Francija želi, da bi se dosseglo tudi v tisku premirje, ki je potrebno za prijateljsko sporazumevanje.

LONDON, 11. avgusta. Ob vrnitvi angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra lorda Halifaxa v London je bilo sklenjeno med drugim, da bo Anglija napravila v Burgosu nove korake in energično zahtevala od Francove vlade, da takoj odgovori na spomenico radi odstranitve tujih prostovoljcev iz Španije.

Ruska Maginotova linija

REVAL, 11. avgusta. Kakor poroča estonski list »Paevaleht« iz Helsinkov, so dela na utrjevanju zahodne meje Sovjetske unije zdaj dokončana. Trajala so sedem let in so se izvrševala v največji tajnosti. Trdnjavski pas je 50 km širok in so mestoma porušili cele vasi, prebivalstvo pa preselili v notranjost države. V zadnjem času so delali z mrzlično naglico in več mesecev so vse noči dovažali težke topove in ogromno drugega vojnega materiala. Šele čim je bilo vse gotovo in pripravljeno za obrambo proti vsakemu napadu z zahoda, se je mogla Rusija spustiti v akcijo na Daljnem vzhodu. Ta trdnjavski pas na zahodu omogoča zdaj Rusiji, da na mandžursko stran lahko pošlje še več čet.

REPUBLIKANSKA OFENZIVA.

PARIZ, 11. avgusta. Po poročilih iz španskih bojišč so pričeli republikanci na severu Katalonije novo ofenzivo in dosegli pomembne uspehe. Prisilili so nacionaliste k umiku.

KITAJCI ZMAGOVITI.

HANKOV, 11. avgusta. Kitajska ofenziva se nadaljuje. Japonci so utrpeli večeraj in danes velike izgube.

NEMČIJA ZANIKA MOBILIZACIJO.

BERLIN, 11. avgusta. Vesti o mobilizaciji dne 15. t. m., ki krožijo po tujem tisku, so le toliko resnične, v kolikor nameravajo nemške oblasti registrirati vse vojnootvezne može z namenom, da se revidirajo in izpopolnijo spiski ter da napravijo ves aparat uporabljivejši.

OBČINSKE VOLITVE NA POLJSKEM.

VARSAVA, 11. avgusta. Po dolgih letih prve občinske volitve, ki se predvidevajo za jesen, bodo imele tem večji pomen, ker se jih bo udeležila tudi opozicija, ki je parlamentarne volitve leta 1935. bojkotirala. Tako utegne prinesiti volilni izid jasno podobo o razdelitvi političnih sil v državi in razčistiti odnosaj prebivalstva do opozicije, zlasti pa do Višošve kmečke stranke, ki pripravlja za 15. avgust velike demonstracije po vsej državi.

ŠOLSKÉ REFORME V ROMUNIJ

BUKAREŠTA, 11. avgusta. Rumunsko prosvetno ministrstvo pripravlja novo šolsko reformo, s katero se spremeni večje število gimnazij in licejev v strokovne šole. Prav tako se na novo uredi tudi postopek za upokojitve učiteljev in profesorjev, da bo mogoče namestiti sedaj brezposelne kandidate. Lani je bilo na romunskih gimnazijah in licejih 140 tisoč dijakov in dijakinj, na strokovnih šolah pa samo 50.000. Trenutno čaka na namestitve 6000 učiteljskih abiturientov in 2000 absolviranih filozofov.

Drobne vesti

ZASILEN PRISTANEK LETALA.

Kakor vsak dan je aeroplan mariborskega aerokluba tudi včeraj potegnil za seboj lično brezmotorno jadralno letalo ter ga vlekel v smeri proti Ptujem. Po nekajčasnem kroženju nad Ptujem se je vrv s katero je bilo k avijonu pripeto zadržalo letalce nenadoma odpelo, nakar je bilo letalce prepuščeno svoji usodi. Zračni val je nosil letalo v smeri proti Pohorju, visoko nad njim pa je liki ptiču-samici, kateri nepridiprav dviga iz gnezdec njune mladiče — krožil avijon ter zasledoval »ubeglega neboljenca, ki je iskal primerne terena za pristanek. Šele v Slivnici je na grajščinskem travniku našel dovolj prostora, kjer sta tako jadralno letalce, kakor tudi aeroplan srečno pristala ter po ponovnem spetju nadaljevala pot proti Mariboru ozir. Teznu. — Množica ljudi, ki je uvidela nesrečo je prispela takoj na kraj pristanka obeh letal, poteklo pa je k sreči vse v najlepšem redu.

Zanimiva kupčija z avtomobilom. Na notico pod tem naslovom, ki smo jo včeraj priobčili v našem listu, smo prejeli danes od g. Vinka Zorka tole pojasnilo: Dotični avto, ki je bil moja last, ni bil pri avtomobilniku Sinkoviču v popravilu, ampak samo spravljen na njegovem dvorišču. Avto tudi ni bil zaklenjen. Za prejšnja popravila jaz od g. Sinkoviča do danes še nisem prejel računa. Jaz sem avto odpeljal z dvorišča, ker sem ga prodal vratarju trvdke »Jugometra« na Teznu. Torej ni res, da sem z avtom pobegnil in da me zdaj išče policija.

Državna meja v odseku med Mariborom in Dravogradom je z nemške strani zaradi slinavke in parkljevke zaprta za živinsko uprego. Od te zapore so najbolj prizadeti mejaši, ki imajo posestva to- in onstran meje.

Obiranje hmelja je po Savinjski dolini mestoma že pričelo. Letošnja letina ne bo tako dobra kakor je bila lanska.

Z motorjem se je ponesrečil g. Ivan Markež s Pobrežja na cesti proti Hočam. Na križišču cest je hotel se izogniti nekemu avtomobilu, zadel v železno ograjo. Motor se je razbil, g. Markež pa je zadobil težke poškodbe. V priklonici je imel s seboj tudi ženo in otroka, ki pa se jima na srečo ni nič zgodilo.

Avto poškodoval barako. Neki tovarni avto, naložen z zaboji, ki je privozil iz Rosnerjeve tovarne, je na vogalu Meljske in Motherjeve ulice, zadel ob streho lesene barake in povzročil okoli 500 din škodo.

V pijanosti okraden. Delavec France K. je v veseli ženski družbi popival v neki mariborski gostilni. Ko je naposled samcat odhajal iz gostilne, je opazil, da mu je zmanjkala denarnica, v kateri je imel okoli 600 din. Stvar je prijavil policiji. Sum pada na tisti dve ženski.

Zlato brošo srčaste oblike z vdolanima 2 smaragdima, je izgubila v novem delu mestnega parka soproga okraj. šumarskega referenta gospa Milka Miklavčičeva. Broša je vredna 3000 dinarjev.

Novo tovarno skladišče v Hočah. Vse sem od svetovne vojne se je v Hočah pri Mariboru opazala občutna potreba gradnje poslopja tovarnega skladišča, še večja pa je nastala potreba po istem po deloma že dograjeni avtomobilski cesti na Pohorje, s katero se je omogočilo Pohorcem izvažanje lesa. Komisija ljubljanskega direktorja drž. železnic je včeraj prevzela poslopje tovarnega skladišča, katerega so zgradili vaščani sami iz svojih sredstev. Te dni pa bo poslopje slovesno blagoslovljeno ter tako izročeno svojemu namenu.

DELO IN DOBRA VOLJA.

BUKAREŠTA, 8. avgusta. Po nemškem in italijanskem zgledu pripravlja tudi romunski socialni minister načrt o ureditvi dopusta za delavce, rokodelce in nameščence v obratih. Ustanovila se bo organizacija »Delo in dobra volja« ki bo v sporazumu s turističnim oddelkom v ministrstvu dela in prometnim ministrstvom, ki bo dalo na razpolago potrebne vlake, prirejala izlete in manjša potovanja.

TURKI REMILITARIZIRALI VZHODNO TRAKIJO.

CARIGRAD, 11. avgusta. V zvezi s solunskim dogovorom pripravljajo Turki remilitarizacijo vzhodnotraške nevtralne cone, ki je bila z versajskim mirom odrejena ob mejah Turčije, Grčije in Bolgarije. V Odrinu bodo namestili 50.000 vojakov. Predsenik turške republike Atatürk je prejel veliko število zahvalnih brzojav iz Vzhodne Trakije.

BELGIJSKA NEUTRALNOST.

BRUSELJ, 11. avgusta. Udeležba Belgije na nordijski neutralitetni konferenci je izzvala v belgijski javnosti precejšnje nezadovoljstvo. V javnosti izražena kritika je pokazala, da Belgijci ne odobravajo brezpogojne neutrarnosti, ampak zahtevajo, da bodi le načelna. To pomeni, da si mora Belgija ohraniti svobodo, da se v primeru vojne lahko še vedno odloči tudi za priključitev tej ali oni bojujoči se stranki, ako bi tako zahtevali njeni bitni interesi.

ZIDOVSKI ZDRAVNIKI IN NEMŠKA VOJSKA.

LONDON, 11. avgusta. »Daily Express« poroča, da je Hitlerjeva naredba, s katero se židovskim zdravnikom prepoveduje izvrševanje prakse, v krogih nemške vojske vzbudila nejevoljo. Vojaški izvedenci se sklicujejo na to, da v armadi za primer vojne ni dovolj zdravnikov, za 40% manj kot bi bilo potrebno. Isto velja tudi o prepovedi za rimsko-katoliške redovnice, da se ne smejo udeleževati kot bolničarke. S to prepovedjo izpade 38.000 sester usmiljenk, kar se bo občutno poznalo.

MLADINSKI SVETOVNI KONGRES MIRU

NEWYORK, 11. avgusta. V času od 16. do 24. avgusta bo tu drugi svetovni mladinski kongres. Prvi kongres mladine je bil leta 1936 v Ženevi, ki so se ga udeležili zastopniki 36 držav. Naloga drugega kongresa je, da se svetovna mladina med seboj spozna ter naveže tovariške stike ter se utrdi v duhu medsebojnega spoštovanja. Zaradi tega so bile objavljene na kongres organizacije najrazličnejših svetovnih nazorov, religij in filozofij. V častnem predsedstvu beremo imena: predsednik francoskega parlamenta Herriot, newyorški nadškof lord Robert Cecil, čl. zunanji minister Kamil Krofta, admiral Byrd itd. V glavnem je kongres posvečen utrditvi svetovnega miru.

PARIZ, 9. avgusta. Namesto umrlega bolgarskega poslanika Batolova bo imenovan za zastopnika Bolgarije v Parizu bivši zunanji minister A. Burov.

Novice

Maribor 1918 — 1938

Velika razstava rasti slovenske kulture v Mariboru

Ko prideš v prvo nadstropje te pozdravijo napisi in zastave **Narodne strokovne zveze**. Nekaj mi jih je ostalo v ušesih: »Enakopravnost narodov — enakopravnost v narodu!«, »Narodno vprašanje je v prvi vrsti socialno vprašanje.« in drugi podobni. Tu so prikazani tudi podatki o organizaciji in propagandi.

Veliki a dokaj slabo pregledni zemljevidi kažejo mednarodne zveze naših **šolskih sester** in njih karitativno delo. — **Zensko društvo** je razstavilo obilo bogatega gradiva. V statistikah, slikah in vitrinah vidiš prikazano vse njihovo kulturno-feministično, socialno in propagandno delo. Krasne vezenine, ki jih je razstavil odsek za pospeševanje domače obrti vzbujajo posebno med obiskovalkami pozornost in občudovanje.

Prve niše na balkonu ima **Zveza kulturnih društev**. Najprej vidiš tu pregled včlanjenih društev in knjižnic, potem model zložljivega odra, ki je za podeželje izredno primeren.

Iz zbirke plakatov in naslovov izposojenih del spoznaš bogati repertoar, ki ga imajo naši diletantski odri. Razstavljen je tudi lep vzorec potovalne knjižnice.

Pri vходу s skoro razkošno opremljeno razstavo **Prosvetne zveze** sta dve tabli s statistikami ukinjenega **Oria**. Število članov, predavanj in sestankov. — Izredno zanimiva je niša Ljudskega odra z licnimi modeli inscenacij, precejšnjo odrsko litreaturo in garnituro šmink. Nadalje so tu seznanili knjižnic in modeli »Slomškovih domov« v Slov. Bistrici in Mariboru. Posebno zadnji in pa bodoči mariborski stadion vzbujajo veliko pozornost mimoidoščih. Saj že sam model predstavlja lepo vrednost! Sploh je videti, da prireditelji tu niso skoparili z denarjem... Pri »Slomškovem domu« v Mariboru, ki bi naj stal, kjer je danes staro mestno pokopališče, bi omenil še to, da mi moj vodnik ni vedel povedati, kam prideta po tem načrtu oba zaščiteni grobova Slomška in Tomšiča. Sicer pa to ni tako važno, modeli so na vsak način lepi.

Razstava Slovenske straže. Pod pomembnim napisom »Kockali so za našo zemljo!« je znana Zolgarjeva karta, ki kaže kako so z mejami zarezali v naše slo-

vensko narodno telo. S posebnimi barvami so označene meje, kakor si jih je v začetku svetovne vojne zamišljala Italija, Wilsonov načrt, zamisel Londonskega pakta, črta, do katere so prišli italijanski vojaki, naša sedanja državna meja in najvišje zahteve Italjanov. Na Koroškem vidimo meje med raznimi conami, pas, do katerega je pokazal celo plebiscit slovensko večino ter znano vitanjsko linijo na Štajerskem. Ob obeh straneh karte so slike iz Koroške. Na mizi je knjiga z originalnimi podpismi za Majsko deklaracijo in razna spremna pisma ter slike političnih preganjancev.

Obširna je tudi razstava **Sokola**. Razen sokolskega tiska, zanimivih telovadnih trofeji, klik sokolskih domov, statistik gibanja članstva sta vzbudili mojo posebno pozornost dve stvari: prvo, Pivkova razstava, ki nam prikaže njegovo publicistično delo pred in po vojni s češkim prevodom njegovih znamenitih spominov (v češčini že tretja izdaja) in njegova odlikovanja ter drugo, v razstavi studenškega Sokola — mala razcefrana knjižica: »Deseti brat« in poleg nje listek: »49 krat izposojeno!« Točneje in jasneje svojega prosvetnega dela ne bi mogli izpričati.

V zadnjih štirih vitrinah je pod nekaterimi zelo posrečenimi slikami razstavljena delavska kultura: telesna, glasbena, odrska in izobrazbena. Prikazuje ti razvoj telovadnih, oziroma sportnih organizacij, delo glasbenih in pevskih društev, odre »Vzajemnosti« z modelom Živkove inscenacije Remčeve »Magde« ter delavski tisk s slikami socialnih avtorjev. V kotu je pribita majhna časopisna notica: prva vest o ustanovitvi narodne vlade v Ljubljani v ruskem časopisu. Koliko vojnih ujetnikov se je prinjaj zamislilo! Košček papirja, ki je več kakor dragocen spomin.

In sedaj bi bil v grobih potezih pri kraju. Izčrpati se razstava sploh ne da. Ko sva z dr. Vybiralom govorila o njej, je rekel, da je tu snovi za mal milijon članov. Ni čuda, da sem to ali ono izpregledal. Kljub temu pa moram povedati, da sem težko pogrešal razstavo našega gledališča. Se tu ni našlo nič, kar bi se dalo pokazati?

Vsebovati morajo: 1. krstni list; 2. zadnje šolsko spričevalo; 3. izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali učenca za časa učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali vsled neopravičenege predčasne izstopa; 4. potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. Stanovanje in hrana se dobi v Ptujju od din 200.— mesečno navzgor. Pridnim, podpore potrebnim učencem, se bode po možnosti preskrbelo podpore za vzdrževanje. Za podrobnejša polasnila se je obrniti na upraviteljstvo.

Socialna beda v Košakih — posledica vinogradništva. Občina Košaki je zaradi svojega položaja socialno izredno obremenjena. Prebivalci so večinoma sami viničarji, ki so na starost popolnoma prepuščeni občini. Opaža se občutno pomanjkanje starostnega zavarovanja. Košaška občina izda izmed vseh okoliških občin menda največ za socialno skrbstvo. Kljub temu, da so podpore nizke, izda občina za svoje reveže letno 100.000 dinarjev, saj mora skrbeti za 67 revežev, ki dobivajo redno podporo, za 10 hiralcev in 10 sirot brez staršev. — Brezposelnost je tudi precej visoka. Povprečno je v košaški občini 200 brezposelnih, za katere skrbi občina s posebno podporno akcijo izven proračuna.

Uredite Krekovo cesto v Studencih! Dr. Krekova cesta, ki gre proti koroškemu kolodvoru, je v zelo zanemarjenem stanju. Baje pa to ni krivda studenške občine, ker je to cesto prevzela banska uprava kot železniško dovozno cesto. Za ureditev te ceste so dolžni prispevati banska uprava, sreski cestni odbor železniška uprava in okoliške občine. Dočim so okoliške občine takoj pripravljene dati svoj delež za popravilo ceste, se ostali ne zgamejo. Prebivalstvo želi, da to cesto že končno uredijo.

o. Drzen vlom je bil izvršen v stanovanje g. Srečka Hernaha pri Sv. Ožbaltu v Dravski dolini. Vlomilci, za katerimi doslej še ni sledu, so odnesli za 5000 Din denarja in drugih vrednot.

Služba cestarja na banovinski cesti Dramlje—Špitalič—Žiče za progo od km 5'5 do km 11'8 je razpisana. Rok za vlaganje prošenj je do 10. septembra t. l. Pogoji so objavljeni v uradnem listu.

Vpisovanje v Enoletni trg. tečaj »HERMES«

Temeljito strokovno trgovsko izobrazbo si pridobite na »Hermesu« Enoletnem trgu, tečaju v Mariboru. Prijavite se čimprej ravnateljstvu »Hermesa« Maribor, Zrinjskega trg 1. Zahtevajte prospekte! Vpisovanje dnevno

n. Dr. Beneš častni občan srbske občine. Bunardžinska občina v skopljanskem okraju je izvolila predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša za svojega častnega občana.

n. V Nišu bodo postavili doprsje Nikole Pašića in Todorja Milanovića, zaslužnega in narodnega niškega javnega delavca. Iniciativo za postavitev spomenika je dalo ministrstvo socialne politike.

n. Temeljni kamen za novo meščansko šolo so položili v Starem Svcu. Svečanostim je prisostvoval g. minister Magarašević.

n. Nizozemci na Plitvičkih jezerih. 24 Nizozemcev se je te dni vozilo z avtobusom po Liki. Ogledali so si Plitvička jezera, kjer jim je tako ugajalo, da so se vkljub slabemu vremenu zadržali tam ves dan. V Crikvenico so se vrnili preko Otočca. Lepote krajev so jih iznenadile.

n. Madžarski zdravniki in novinarji bodo te dni posetili jugosl. kopališča Varaždinske Toplice in Slatino Radenci.

n. Hišne zadruge v Jugoslaviji pročuje ameriški učenjak univ. prof. Philip Mosely. Sociolog se mudi pri nas že dve leti. Ta čas se je naučil srbsko-hrvatski jezik in si tako odprl pot k neposrednim virom za proučevanje zadrugarstva: prihaja naravnost h kmetom, ki od njih zve vse ono, kar ga zanima. Obšel je že vsa stara naselja v Dalmaciji in Bosni. Svoje izsledke objavlja v ameriških znanstvenih revijah, ki jih bo na koncu zbral, predelal in izdal v samostojni knjigi. Učenjak je še mlad: star je šele 35 let.

n. Proga Sarajevo—Brod dobi motorne brzovlake. Železniška uprava bo uvedla na progi Sarajevo—Brod mo-

torne brzovlake. Na ovinkih bodo izravnavali proge, ker so motorni vagoni daljši od običajnih. Strokovnjaki menijo, da bodo vozili motorni vagoni na progi že v pričetku prihodnje letne turistične sezone. Čas vožnje iz Zagreba do Sarajeva se bo skrajšal na 9—10 ur.

n. Eksplozija v sanatoriju na Kleovniku. Ob priliki montiranja novega sterilizacijskega stroja je eksplozirala kotel. Po sanatoriju je nastalo precejšnje vznemirjenje; iz prostorov kjer so bili ponesrečenci, pa so se zaslislali klici na pomoč. Vroča para je oblila tri zagrebške monterje, ki so zadobili vsi težje opekline. Prvo pomoč so jim dali v sanatoriju, pozneje pa so jih prepeljali v Zagreb. Oblasti so uvedle preiskavo.

n. Odrtgalo se je 25 vagonov. Na progi Ripanj—Beograd so se odtrgali vagoni in se s silno naglico zaleteli na Kijevski postaji v tovorne vagonne. Škodo cenijo na 20.000 din. Smrtnih žrtev ni bilo.

n. Tudi v Splitu se je pojavila slinavka, čeravno po 20 letih. V splitski klavnici so zasledili slučaj slinavke. Voli so bili kupljeni v Sinju, kamor so jih privedli iz Bosne. Živina se je okužila z okuženim senom in repo. Repo za živino so vozili iz Osijeka.

n. Povišanje plač. Karlovska občina je povprečno 200 din povzela plače začasnim občinskim nastavljenecem; za one z večimi službenimi leti še višje. Eksistenčni minimum je povišan na 800 din.

n. Pes mu je razgrizel spodnjo ustnico. Na Trešnjevki v Zagrebu je napadel pes delavca Lazara Valenta in mu razgrizel spodnjo ustnico. Delavec se je z veliko muko otepel psa. Poslali so ga v Pasteurjev zavod.

n. Žito je zgorelo. V somborski okoličici so napravili požari do 400.000 din škode. V Carugu je zgorela večja količina pšenice vredna 100.000 din, enako v Kutošu vredna 250.000 din. Požar na posestvu Milana Čurčića je napravil okoli 30.000 din škode; izgorela mu je tudi mlatilnica. Oblasti so uvedle preiskavo, ker sumijo, da bi bil zadnji požig podtaknjen.

n. Strahovit padec cen bolhača. Kakor je znano, gojijo po vsej Dalmaciji, zlasti v okolišju Splita in Makarske, v velikem obsegu rastlino buhač (bolhač), kar je prinašalo prebivalstvu lepe dohodke, zlasti v prvih povojnih letih, ko je bilo veliko naročil iz inozemstva in je izvoz narastel na 60 do 70 vagonov letno. Takrat je tudi cena dosegla rekordno višino 10.000 din za kilogram. V zadnjih letih pa je vsled konkurence japonskega bolhača izvoz čedalje bolj nazadoval in s tem padala tudi cena, ki se danes giblje okoli 350 din za kg. Za naše narodno gospodarstvo predstavlja vsekakor važen problem, kako spet podvigniti izvoz bolhača, ki daje pravek za zatiranje mrčes, znan pod imenom caherlin.

n. Naši žrebci na mednarodnem turnirju. Na velikem mednarodnem jahaškem turnirju v Aachenu, ki bo te dni, tekmujejo tudi naši lipicanski žrebci. Na povabilo iz Nemčije je poslala državna žrebčarna Petrovo na turnir 20 žrebcev in 20 lahkih jahačev iz jahaške šole v Kutjevu.

n. Konoplja strupena za ribe. V potoku Gliboki, okraj Koprivnica, ki je zelo bogat na ribah, so kmetje namakali konopljo. To je vodo tako zastrupilo, da je poginilo več tisoč rib, vmes somov, težkih 5—7 kg. Glavarstvo v Koprivnici je poslalo orožnike, ki so prisilili kmete, da so pobrali iz potoka konopljo. Glavarstvo je dalo tudi ponovno razglasiti, da je namakanje konoplje po potokih strogo prepovedano.

n. Toča uničuje vinograde in setev. Zadnje dni so bile velike nevihte v Slavonskem Brodu in okolici, v Hrvatskem Zagorju, v okolici Varaždina in v Bosni, zlasti v bližini Sarajeva. Poleg toče, ki uničuje plodna polja, ubija strele ljudi, živino, ovce in zažiga kmečke domove.

n. Kurjača »Samoborca« je ubila strelo, ko se je pred nenadno nevihto zatekel pod oreh na dvorišču hiše, kjer je prenočeval z ženo in otrokom. Prišel je na neko proslavo, ker je pa bilo v sobi soparno, se je šel hladiti na dvorišče. Zjutraj ga je našla žena pod orehom mrtvega.

PREMESTITVE UČITELJSTVA PO LASTNI PROŠNJI.

Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni: Iz sreza Maribor d. br.: Juršič V. Berta iz Device Marije v Črešnjevcu, Zavec K. Marija iz Sv. Miklavža v Slivnici. — Iz sreza Ptuj: Kavčič I. Antonija iz Sv. Urbana pri Ptujju v Št. Janž na Dolenjskem, Pipan B. Dragica iz Rumeča k Sv. Martinu na Poh. — Iz sreza Dravograd: Slana F. Antonija iz Št. Jerneja nad Muto v Strančice, srez Konjiški. — Iz sreza Slov. Konjice: Sodin A. Konrad iz Sv. Kunigunde v Vitanje. — Iz sreza Ljutomer: Potočnik M. Irma iz Negove v Kapelo. — Iz sreza Gornji grad: Oblesček F. Zora iz Šmarne ob Dravi v Sela, srez Kamniški. Iz sreza Slovenjgradec: Miterhammer P. Ilza iz Sv. Jošta na Kozjaku v srtiče, srez brežiški, Prelovec F. Irma iz Velenja v Dolsko, srez Ljubljana okoličica Mešl L. Jožefa iz Št. Ilja pri Velenju v Planico, srez Maribor d. br. — Iz sreza Lendava: Tominc B. Mira iz Odraneca v Koprivnico, srez brežiški, Švegel Š. Štefan iz Petišovca v Rečico, srez gornjegrajski Ranzinger I. Jadviga iz Centibe v Sv. Križ, srez litijski, Gajšek S. Emil iz Motvarjevcev v Gornjo Radgono, Bajlec J. Ivan in Matilda iz Bogojine v Martjance, srez Murska Sobota, Bežan J. Viljem iz Radmožancev v Kneplivnik, srez M. Sobota, Čič A. Ivana iz Ivanjev v Bakovce, srez M. Sobota. — Iz sreza Murska Sobota: Lapajne M. Janez iz Budincev v Zamostje, srez Lendava, Šaubah F. Lea iz Krosenjakovca v Jarenino, srez Maribor l. br., Burja J. Ljudmila iz Strukovcev v Cankovo. — Iz sreza Brežice: Žigon J. Ljudmila iz Zabukovja v Loke, srez celjski, Bajec I. Teodora iz Sv. Antona in Jelšnik L. Velenia iz Orešja v Sv. Križ, srez Krško. — Iz sreza Šmarje: Hvala D. Anton

iz Žusma v Galicijo, srez celjski, Korbar F. Pavlina iz Kozia v Slatino Radenci, Golež J. Ana, iz Sladke Gore v Sv. Jurij ob Pesnici.

V Maribor l. br. pa so premeščeni: Šimrov M. Ana iz Dragatuša, srez Črnomelj, v Cerknico, in Erniš F. Elizabeta iz Hinja, srez Novo mesto, v Sladki vrh.

Proslava 30-letnice Narodne strokovne zveze. Narodna strokovna zveza proslavi 3. in 4. septembra t. l. v Ljubljani 30-letnico svojega obstoja. V soboto popoldne bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani **slavnostni delegatski zbor**, isti dan zvečer pa v dvorani Delavske zbornice **akademija in družabni večer**. V nedeljo dopoldne bo v dvorani Delavske zbornice **manifestacijsko zborovanje**, na katerem bosta glavna govornika g. Rudolf Juvan in g. dr. Jože Bohinjec. V ponedeljek, dne 5. septembra bo NSZ organizirala izlete po Gorenjskem. Udeležbo so tudi že priglasili zastopniki bratske Češkoslovaške delavske zveze iz Prage.

Državna obrtna šola za pletarstvo v Ptujju opozarja vse interese, ki bi imeli veselje do pletarstva, da zaprosijo za sprejem v Državno obrtno šolo za pletarstvo v Ptujju. Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je usposobiti učence obojega spola za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni učni dobi tudi do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. — Učna doba traja tri šolska leta. Šolsko leto prične 1. septembra. V prvi razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov osnovne šole in so stari najmanj 12 let. Prijave kolekovane s kolekom Din 10.— je vpsolati vključno do 3. septembra t. l.

Maribor

Praškim pevcem v pozdrav!

Danes, dne 11. t. m. bodo ob pol 9. uri zvečer peli v dvorani Grajskega kina v Mariboru solisti praškega konservatorija češkoslovaške in jugoslovanske narodne pesmi.

Ko je pred mesecem bratska Praga sprejemala jugoslovanske goste, je vsa zelena in ovenčana drhtela od pričakovanja, ljubezni in sreče. Kot prešerna nevesta se nam je smehljala in vabila v svoje zapeljivo naročje. Vsepovsod je zvenela navdušena slovanska pesem, vsepovsod so Čehi in Slovaki objemali svoje brate s slovanskega juga. Tisti slavni sokoški dnevi so nam bili dnevi velikega spoznanja: iz globine duš smo začutili resnično, večno slovansko bratstvo ter ga povezali v eno samo mogočno manifestacijo za mir, demokracijo in skupnost slovanskih sil. Mi, jugoslovanski Sokoli, smo doumeli veliko misel velikih dni, občutili pa smo tudi toplo ljubezen, s katero so nas v Pragi obdali in nam napolnili srca. Ponesli smo češkoslovaška izrečena ter neizrečena spo-

ročila onim v domovini, ki niso mogli v zlato Prago, v Atene ob Vltavi, pa so nas v duhu spremljali na našem ponosnem pohodu po Češkoslovaški in mislili z nami. Vrnili smo se z zavestjo, da smo okrepili edinstvo severnih in južnih slovanskih narodov, v naših dobah tako potrebno kakor morda še nikoli doslej.

Danes, ko prihajate tridesetorica izmed milijonov, ki so nas prisrčno sprejemali v nepozabnih julijskih dneh in potrdili našo vero v slovansko moč, obnavljamo prelepe spomine na prizore, katerih ne vidimo povsod in ki so v zgodovinskem vrenju redki. Pozdravljamo vas iz srca z željo, da se počutite pri nas kakor doma pod mogočnimi Hradčani, Krkonoši ali Tatrami. Zapojte nam svoje mehke pesmi, da bomo začuli odmeve skrivnostnih logov in gajev, katerim je prisluškoval nesmrtni Smetana in iz njih doumel vso veličino, veselje ter bolest svoje bogate domovine. Mi, ki nam zgodovina v svojem toku kuje podobno usodo kakor vam, vam kličemo iz polne duše: Dobrodošli v obmejnem Mariboru! Nazdar!

Sprejem češkoslovaških pevcov

Včeraj ob 17.20 so se pripeljali v naše mesto konservatoristi iz bratske Češkoslovaške, da nas seznanijo z lepo češkoslovaško pesmijo. Prebivalstvo je bratom pripravilo lep sprejem, čeprav so nastale zmešnjave, s katerim vlakom pridejo. Prav toplo je pozdravil goste predsednik Jč lige g. min. dr. Kukovec. Odgovoril mu je g. prof. Dediček in se zahvalil za prisrčen sprejem. Konservatoristi so zapeli, nato pa so se takoj seznanjali z našimi akademiki. Po kratkem razgovoru so se odpeljali v Dijaški dom, kjer bodo tudi prenočevali. Pokažimo z obiskom koncerta, da znamo ceniti važnost kulturnih in bratskih stikov.

m. Iz sodnijske službe. Za predsednika okrožnega sodišča v Mariboru je imenovan g. Adolf Hudnik, sodnik okraj. sodišča v Ljubljani, za namestnika drž. tožilca v Mariboru pa g. Karol Košenina sodnik v Slov. Konjicah. Oficial pri okrajnem sodišču v Mariboru g. Ivan Uršič je imenovan za višjega oficila.

Odlikovanje. Predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je odlikoval g. Antona Krejčija, ravnatelja tvornice za dušik v Rušah, v priznanju njegovih zaslug za jugoslov.-češkoslovaško zблиžanje z redom Belega orla 3. stopnje.

Studenška občina razstavlja. V letih 1918 in 1919 se je v Studencih zbirala najbolj anacionalna skupina, ki je ogrožala Maribor. Tekom 20 let se je položaj temeljito spremenil. Zato je studenška občina čutila dolžnost, da svoj razvoj in napredek nazorno pokaže s samostojno razstavo v okvirju razstave »Maribor 1918—1936.« Osem diagramov, ki jih je izdelal domači šolski upravitelj g. Julij Kontler, prikazuje porast prebivalstva, krajevno narodno življenje, gradbeno delavnost, proračune in socialno skrbstvo ter razvoj šolstva. Deška ljudska šola v Studencih je bila že od leta 1926. znana kot moderni reformna šola, kar je največja zasluga učitelja gosp. Ernesta Vranca, ki je spisal več pedagoških knjig o preosnovi jugoslovanskega šolstva. Imenovani je bil ob razpisu za najboljši učni načrt v državi nagrajen s prvo nagrado. Razni grafikoni prikazujejo porast šolske mladine in njihove uspehe vse pod devizo »Delavski otrok je nadarjen«. Tudi delo Ljudske univerze v Studencih je na tej razstavi prikazano, saj je znana kot najbolj uspevajoče podeželsko ljudsko izobrazovališče. Razstava studenške občine je tem večjega pomena, ker je ta občina edina izmed okoliških samostojno razstavila na letošnjem Mariborskem tednu. I. G.

m. Nemški filmski režiser v Mariboru. V Maribor je prispel znani filmski režis-

ser kulturnih filmov g. Herman Winter iz Monakovega. Snimal bo Maribor in okolico za kulturni film, ki bo gotovo mnogo koristil tuji prometu. Režiser Winter je te dni filmal tudi Zagreb za kulturni film. Eden njegovih najboljših kulturnih filmov se bo te dni predvajal v Grajskem kinu v Mariboru.

m. Poročila sta se v starokatoliški cerkvi v Mariboru nedavno krščena in birmana gđc. Rožica Marija Gostl iz Mur. Sobote in g. Ivan Jurjevčič mehanik drž. železnice v Ljubljani.

m. Izletniki iz Bruslja na Mariborskem tednu. Včeraj je prispel velik avtobus z izletniki iz Bruslja. Turisti so si ogledali Mariborski teden in se zelo pohvalno izrazili o prireditvah.

m. Redni občni zbor Zveze naprednih jugoslovanskih starešin bo v ponedeljek 15. t. m. ob 9.30 v II. nadstropju Narodnega doma v Mariboru. Po občnem zboru bo skupno kosilo, popoldne pa skupni avtobusni izlet v mariborsko okolico. — Podroben spored je razviden iz okrožnice, ki so jo prejeli vsi člani. Potrebno je, da se člani obeh v Zvezi združenih akademskih starešin društev »Jadrana« in »Triglava« te prireditve v čimvečjem številu udeležijo, in na ta način navežejo bližnje stike. Izvenljublanski tovariši naj pošljejo svoje prijave na naslov: dr. Fran Lipold, odvetnik, Maribor, Cankarjeva 1.

m. Protiplanska razstava je v Mariboru deležna velike pozornosti. Razstava je na koroškem kolodvoru in je odprta do vključno 15. t. m. dnevno od 8. do 12. ure. Obiskovalcem tolmači strokovnjak vse zanimivosti te važne razstave.

m. Brivski mojstri se bore za odpravo mojstrskih izpitov. Ker more danes postati mojster vsak pomočnik, če le ima potreben denar ne oziraje se na prakso, se brivski mojstrski združenji bore za odpravo mojstrskih izpitov. Zahtevajo uvedbo 10 letne pomočniške dobe. Tako bo zmagala sposobnost ne pa denar.

m. Mariborski Okrožni odbor obrtnih združenj je podal ostavko. Na zadnji seji Okrožnega odbora obrtnih združenj v Mariboru je podal celokupni odbor s predsednikom g. Franjom Novakom na čelu ostavko. Banska uprava bo imenovala likvidatorja Okrožnega odbora. Nedavno je banska uprava zahtevala, da skliče Okrožni odbor obrtnih združenj v Mariboru občni zbor z edino točko dnevnega reda: razid okrožnega odbora. Radi tega je celotni odbor podal ostavko.

m. Kamnica. Tukajšnja podružnica CMD je z uspehom uprizorila preteklo nedeljo na prostem narodno igro s petjem »Divji lovec«. Vsi igralci so rešili dano jim nalogo kar najbolje. Zelo razveseljivo je dejstvo, da se je podružnica CMD v Kamnici zbudila k novemu živ-

ljenju ter čestitamo vsem, ki imajo za sluge pri tem.

m. Brivnice in česalnice bodo odprte v nedeljo 14. t. m. od 7.30 do 13. ure, v ponedeljek pa zaprte ves dan.

m. Redka atrakcija na lovski razslavi. V soboto, 13. t. m. od 14. do 18. ure popoldne bo lovski paznik Srečko Ciuha iz Sv. Lenarta v Slov. goricah obiskovalcem lovske razstave Mariborskega tedna pokazal dve mladi živi vidri in štiri žive pižmovke.

m. Velika dobrodelna tombola. Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov v Mariboru priredi v nedeljo 2. oktobra ob 14. uri na Trgu svobode svojo tradicionalno veliko dobrodelno invalidsko tombolo, katere dobiček je namenjen v korist in podporo najrevnejšim vojnim žrtvam za božičnico. Ker je prireditev socialnega in humanega pomena, prosimo celokupno javnost, da to akcijo materialno in finančno podpre. Društva in ostale korporacije pa še posebno prosimo, da na ta dan ne prireajo veselice ali podobnih prireditev.

* Nova ureditev odpiranja in zapiranja trgovin. Združenje trgovcev za mesto Maribor opozarja svoje člane, da stopi dne 16. t. m. v veljavo nova uredba Kr. banske uprave o odpiranju in zapiranju trgovin z določbo, da smejo biti v Mariboru vse trgovine odprte v mesecih juliju in avgustu od 7% do 12. in od 15. do 19. ure. V ostalih mesecih pa od 7% do 12. in od 14. do 18¹/₂ ure. Izjema velja edino za delikatesne trgovine v toliko, da smejo obratovati zvečer do 20. ure. Kupujoče občinstvo se naproša, da si v navedenem času preskrbuje svoje potrebščine, ker je trgovstvo obvezno držati se oblastvenih predpisov.

* Danes zvečer bo v dvorani Grajskega kina najpomembnejša kulturna prireditev letošnjega Mariborskega tedna na glasbenem področju, nastop opernih solistov praškega konservatorija. Zaradi velikega zanimanja svetujemo vsem, ki jih vabi umetnost in kliče dolžnost na ta koncert, da si preskrbe vstopnice že vnaprej pri blagajni kina.

* Velika tombola JS dne 15. avgusta na Trgu svobode. Glavni dobitki avtomobil Opel, motorno kolo, moderna spalnica, radio-aparat, harmonika itd. Tombolske karte po din 5.—.

* Združenje trgovcev za mesto Maribor ponovno opozarja, da bodo mariborske trgovine prihodnjo nedeljo dopoldne odprte, v ponedeljek pa ostanejo ves dan zaprte.

* Kam na praznik, dne 15. avgusta? Z modernimi avtokari »Putnika« Maribor: v Rogaško Slatino din 50.—, v Celovec (Vrbsko jezero) din 120.—. Takojšnje prijave pri »PUTNIKU« Maribor.

Kultura

Stanislavski

Te dni so bili vsi svetovni listi polni člankov o velikem ruskem režiserju Stanislavskem, ki je v svojem 75 letu umrl kot svobodni voditelj svojega Hudožestvenega teatra. Zgodovina gledališč pozna malo tako popularnih odrskih umetnikov, kakor je bil Stanislavski. Nešteti telegrami iz vsega sveta, ki jih je dobilo njegovo gledališče so za to jasn dokaz, kajti danes si ne moremo predstavljati odrskega človeka, ki bi mu bilo ime in delo velikega Rusa neznano; saj pomenja začetek in obenem višek umetniške smeri, ki si je z enim priborila doma in kmalu potem tudi po svetu splošno veljavo: to je umetniški realski realizem, ki se je stopnjeval do pravega naturalizma.

Stanislavski je bil sin enega najbogatejših moskovskih tekstilnih magnatov, a kljub temu si je znal s svojo umetniško silo priboriti spoštovanje pri sedanji ruski vladi, ki ji njegovo ni moglo biti posebno simpatično. Dobil je celo najvišje rusko odlikovanje, s katerim danes odlikujemo posebno zaslužne umetnike, naslov: »narodni umetnik.« Imel je tudi vsa leta podporo ruske vlade, ki ni štedila z denarjem za njegove drage inscenacije, čeprav se je sam Stanislavski šele pozno oddaljil za sedanji sistem.

Njegovo delo »Moje življenje v umetnosti«, kjer opisuje svojo umetniško pot in svoje umetniško doživljanje pisatelje-

vih del, je postalo klasična umetniško vzgojna knjiga, iz katere črpajo mladi režiserji po vsem svetu.

Literatura o njem je izredno bogata. Celo pri nas je pisal o njem Bratko Kreft v »Mladini« in »Ljubljanskem zvonu«.

Dekretirana umetnost

Ob priliki velike umetniške razstave v Monakovem je objavila »Frankfurter Zeitung« obširno poročilo o Göringovi mojstrski slikarski šoli v Kronenburgu, v kateri se goji »prava nemška umetnost«. To poročilo in to šolo apostrofira zelo duhovito curiška »Die Weltwoche«, ki pravi med drugim: »Nekoč smo gradili pivnice s pisanimi okni, renesančnim pohištvom, vsem mogočim kičem in kornarci z rožicami in banalnimi napisi na njih, danes pa gradimo v tem stilu umetniške šole. Oba pojava izvirata iz iste mentalitete, in slike, ki prihajajo iz te staronemške umetniške šole, niso prav nič boljše kakor je bil duh, ki je prihajal nekoč iz staronemških pivnic.«

Toda Kronenburg ne vzgaja samo take nove umetnosti, ampak se tudi sam vrača v »pristno nemštvo« s tem, da je zamenjal »tuje« moderne električne svetilke s staronemškimi kovanimi laternami. Vsa vas je spremenjena v »Meistersinger-Kulisse von Anno dazumal«. In Ernst Gläser pravi: »Kdor hoče spoznati uspehe te vrste umetnosti, naj odpre katerokoli nemško ilustrirano revijo zadnjih tednov. Spoznal bo, da se je tretji raj

prostovoljno izločil iz evropskega kulturnega življenja in se zadovoljuje s sladkim kičem, ki se nemalokdaj izgublja celo v enostransko pornografičnost.«

Ta sodba ni osamljena. Take in podobne besede čitamo lahko dan za dnem po časnikih in časopisih Evrope. Umetnost, ki jo hoče z dekreti ustvariti nova Nemčija v nasprotju z novo Italijo, ki pušča umetnosti še vedno svobodna pota, ni in ne more biti več umetnost. Kajti umetnost je svobodna ali je pa ni! Skoraj vse na svetu se da obleči v uniformo, samo umetniško ustvarjanje nikoli, ker tisto, kar se iz tega rodi, je umetnostna karikatura. Te nespremenljive resnice bi se morali zavedati tudi mi v Jugoslaviji, da se ne bi morda našli ljudje, ki bi hoteli posnemati nove nemške smeri, saj smo prav mi tako neverjetno zelo navdušeni za vse kar je tuje, da bi radi posnemali tudi afriške črnce, le da nam ne bi bilo treba ustvarjati iz lastne narodne bitnosti, ki je gotovo najdragocenejša vrednota, ki jo imamo.

k. Stanislavski je izdal tik pred smrtjo drugi del svojih spominov pod naslovom: »Igralčevo delo na samem sebi«.

k. Češkoslovaško-bolgarska kulturna vzajemnost. Praški vsesokolski zlet in kongres Penklubov je poglubil tudi te stike. Razen obširnih poročil, ki sta jih pisala v bolgarske liste pisatelja N. Dončev in K. Hristov je na novo vzniknila misel o bolgarski knjižnici v CSR in o češkoslovaški knjižnici v Sofiji.

k. Razstava prepovedane godbe. V Monakovem imajo sedaj tudi razstavo prepovedane godbe. Razstavljene so partiture in gramofonske plošče del, ki jih današnji Nemci proglašajo kot »iznakaženo umetnost«.

k. Društvo za gojenje nemškega demokratskega glasbenega življenja so ustanovili v Brnu. Orkester bosta vodila dirigenta Otto Lustig in Hans Schimmerling. Prvi koncert, na katerem bodo igrali tudi Mendelsohnovo tretjo simfonijo, bo že v začetku oktobra.

k. Nova Tintoretova slika. Pri obnavljanju oltarja župne cerkve v madžarski vasi Vardomb so odkrili, da je glavna slika originalno delo slavnega italijanskega mojstra Tintoretta. Slika pride po očiščenju v budimpeštanski muzej.

k. Planinski vestnik, 7—8. Izšla je najnovejša številka tega zanimivega, dobro urejevanega in odlično opremljenega planinskega časopisa. Zvezek obsega poleg več črtic tudi nekaj prav lepih fotografij.

k. Goethe med Romuni. V Bukarešti je izšla Goethejeva biografija. Napisal jo je San Giorgio.

k. Ruski pisatelj Aleksander G. Malyškin, pisec romanov o ruski državljanski vojni (»Padec Daira«) je umrl v Moskvi.

k. J. K. Strakaty, znani češki publicist, je izdal svoje tri nekrologe dr. Ivanu Lahu, Andreju Gabrščku in G. Ustojliču, ki so izšli v 5—6 štev. J.-čsl. revije kot poseben odtis.

Sport

s. Stafetni tek skozi mesto. Stafetnemu teku, ki je bil včeraj ob 19. uri po mariborskih ulicah, je z velikim zanimanjem sledila množica gledalcev, ki se je zbrala ob cestah in na Trgu svobode, kjer je bil cilj. Borba je bila do konca zanimiva, ker se je šele v zadnjih metrih posrečilo izvrstnemu Rapidovemu tekmovalcu dr. Musniku uiti dobro razpoloženemu Smerduju. Rapidova stafa je nastopila v postavi Robert, Kramer, Oton, Les, Badl, Klanfer, dr. Musnik in je dosegla čas 4:06:04. Železničar je ostal drugi v postavi Skok, Hlade, Krančič, Ledinek, Dranic, Muravs in Smerdu s časom 4:7. Prehodni pokal Mariborskega tedna si je priboril torej SK Rapid, dobil pa je tudi lepo plaketo, dočim so se morali Železničarji za letos zadovoljiti s spominsko plaketo.

s. Naša mednarodna pavalna srečanja. Pravkar nastopata za državne barve v Wembleyu pri Londonu naša rekorderja Cerer in Zihler. Za 21. in 22. t. m. je predvidena meddržavna tekma Jugoslavija: Zapadna Nemčija v Kölnu. V Trstu se bosta pomerili 10. in 11. septembra damski ekipe naše države in Italije. Že za teden pozneje pa je napovedan dvoboj naših plavčev z italijanskimi v Genovi. To bo povratna tekma na našo zmago na Bledu. Juniorsko državno prvenstvo bo 20. in 21. t. m. v Novem Sadu.

s. Naši veslači bodo pokazali svojo letošnjo formo na državnem prvenstvu, ki bo v soboto in nedeljo v Smederevu na Donavi. To je obenem izbirna tekma za državno reprezentanco, ki bo nastopila 2.—4. septembra za evropsko prvenstvo v Milanu.

s. V nedeljo 21. avgusta se bo vršilo kolesarsko državno prvenstvo prvorazrednih vozačev na progi Ljubljana—Zagreb. Start je v Ljubljani, cilj v Zagrebu. Propozicije dobite pri g. Otmarju Ferrariju, Zagreb, Vukovičeva 3, kjer se tudi prijavite najkasneje do 18. avgusta.

s. Kaj pa naš hokey? Prav je, da že zdaj pomislimo na zimski sport, ne pa zadnji trenutek, ko bodo tekme pred vrati. V lanski sezoni se je hokey zelo razmahnil, posebno v Sloveniji in v nekaterih krajih Hrvaške. Vendar je slabo finančno stanje preprečilo mednarodne nastope, v katerih bi naši talentirani igralci največ pridobili. Tako siromašni smo, da niso vpisani niti v mednarodni hokeyski zvezi, ki je v Bruxellesu in zato tudi nimamo pravice sodelovati na zimskih olimpiadah. Nujno potrebno je najti denarne vire, da se ne bo zgodilo tako kot lani, ko je savez prejel vsega skupaj — din 1000 podpore.

Gospodarstvo

Bilanca tvornosti Maribora

Veliko zanimanje za VII. Mariborski teden

Letos je spored prireditev v okviru Mariborskega tedna izredno pester in bogat.

Posetnik, ki si ogleda niz razstav, ki vse ponazarjajo tvornosti Maribora in njegovega zaledja, res ne ve, čemu in komu bi dal prednost. Pestrost, smotrena naniznost, obenem pa solidno prikazanje sadov našega dela in napredka, to so glavne prednosti razstav letošnjega Mariborskega tedna.

Splošno pozornost zbuja letos **tekstilna razstava**, ki jo zlasti odlikuje okusnost aranžerja in pa pestrost izdelkov, od najcenejšega blaga do najfinejših svilenih tkanin, ki pričajo, kakšen razmah je ta važna panoga naše industrije že zavzela. Za nas je ta razmah tem bolj razveseljav, ker zaposlujejo tekstilne tvornice v Mariboru in okolici mnogo tisočev našega delovnega ljudstva in so mnogo pripomogle k temu, da se je brezposelnost nekoliko ublažila. Zanimiva je tudi **splošno industrijska razstava**, kjer postaja gledalec pozoren zlasti v oddelku za razne kovinske izdelke in v razstavi **Mariborske tiskarne**, ki učinkuje s svojimi solidnimi, na višku sodobne grafične obrti stoječimi izdelki. Velika **obratna razstava** prikazuje plodove neumornega dela naših rokodelcev. Opaža se veliko zanimanje za lepo in solidno izdelano pohištvo, za izdelke ročnih del naših žena in deklet in za umetnostno obrt, ki je tu kaj bogato zastopana. Nič manj okusno ni razvrščena **trgovska razstava**, ki se je udeležujejo naše najbolj znane in solidne trgovske firme.

Poglavje zase je **tujskoprometna razstava**, ki je vsako leto najučinkovitejša propaganda za posečanje naših, na naravnih lepotah tako bogatih krajev. — **Razstava »Cesta«** je za Maribor nekaj novega in je sedaj tem bolj aktualna, ker se povsod snujejo načrti in iščejo sredstva za izvedbo velikih del, ki naj temeljito izboljšajo naše cestno omrežje. Saj brez dobrih cest ni tujkega prometa.

Razstava narodnih noš učinkuje izredno plastično in je v tej mnogoličnosti doslej še ni bilo videti. **Razstava preprog**, kakor tudi **vezenin** in drugih izdelkov rokotvornosti zanimala zlasti naše žensstvo, ki se kar ne more nagledati umetnorov, ki so jih polni razstavni prostori v obeh šolskih poslopih ob veseličnem prostoru. **Razstava naših emigrantov »Nanos«**, **filatelistična razstava**, **fotoamaterska razstava** itd. niso nič manj deležne splošne pozornosti, zlasti velja to za **gostinsko razstavo**, ki priča, da je gostinstvo pri nas zavzelo že zelo visoko stopnjo.

Razstavi vozil in malih živali zbuja zlasti pozornost našega kmeta, ravnotako tudi **čebelarstva**, ki jo je priredila podružnica Slovenskega čebelarstva društva ob svoji dvajsetletnici. — Prijetno ozadje veseličnega prostora tvorijo **vrtnarska razstava**, kjer se zlasti odlikuje mojster Jemec, ki je v kratkem času znal pričarati vrt tem v tistem kotičku med obema šolskima zgradbama. Menda ni treba posebe naglašati, da je tudi našemu **vinogradništvu** in sploh **poljedelstvu** odkazan poseben časten prostor.

Jubilejna razstava »Maribor 1918-1938« je nameščena v vseh unionskih prostorih ter je letos središče vseh prireditev gospodarskega in kulturnega značaja. D.

Akcijska za kolektivno obrtno zadrugo

Maribor, 11. avgusta.

Kakor je znano obstojajo sedaj poleg prostovoljnih obrtnih združenj in društev tudi prisilna združenja ali zadruge posameznih obrtnih strok. Trgovska zbornica je nedavno pokrenila akcijo za ustanovitev enotne skupne zadruge vseh panog obrtništva. Zato je izdala apel na vse zadruge, da o tem razmišljajo in sklepajo.

Med prvimi, ki sledi temu apelu, je Zadruga brivcev in frizerjev v Mariboru. Ta je sklicala za 28. avgust v Celje anketo vseh zadrug. Prišli bodo delegati iz Maribora, Celja in Ljubljane. Na tej anketi bodo sklepali o strnitju vseh obrtnih zadrug v enotno zadrugo za celo banovino. Vse dosedanje zadruge bi bile sekcije novoustanovljene kolektivne obrtne zadruge. Seveda so proti ustanovitvi te zadruge one obrtne zadruge, ki so zmožne samostojnega življenja, dočim bi bila taka skupna zadruga za manjše neprecenljive vrednosti. Zanimanje za anketo je veliko. Vodil jo bo načelnik mariborske brivske zadruge g. Franjo Novak. I. G.

LETINA GLAVNIH VRST SADJA

Po uradnih poročilih bo letos dobra, in izgledi za izvoz v tujino so zelo povoljni. Stanje sadovnjakov in vinogradov je v primeri z lanskim letom naravnost odlično, in če ne bo kakih izrednih elementarnih nezd, bo sadje prvovrstne kvalitete. — Posebno dobro so rodile slive, za katere se računa, da jih bo Jugoslavija izvozila 1500 do 1800 vagonov suhih in preko 3000 vagonov svežih sliv. — Jabolka so posebno dobro obrodila

la v Dravski banovini, izvzemši poletne vrste. Računa se 2500 do 3000 vagonov za izvoz, iz srbijanskih proizvodnih krajev pa preko 1000 vagonov. — Pričakuje se, da bo kljub suši trgategv dobra. Grozdje je zlasti dobro obrodilo okoli Smedereva na Fruški gori.

Glede plasiranja našega sadja v inozemstvu je važno, da pričakujejo letos precej slabo letino v Češkoslovaški, Nemčiji, Švici, Franciji, Angliji in drugih državah. Z druge strani pa so nam z zadnjimi trgovskimi pogodbami zagotovljeni ugodni pogoji za izvoz.

g. Dobave. Zbornica za TOI objavlja spisek raznih javnih ustanov, ki razpisujejo dobave, licitacije, prodaje itd. Spisek je interesentom v našem uredništvu na razpolago.

g. Žetev pšenice je v Jugoslaviji sedaj povsod končana. Po poluradnih podatkih znaša pridelek 25 do 26 milijonov metriskih stotov, kar bi odgovarjalo nekako 250.000 vagonom. Kakovost je povsod prav dobra in se za najboljše blago ponekod giblje teža med 80 in 85 kilogrami za hektoliter.

g. Čaj se draži. Na amsterdamskem tržišču se je čaj zadnje tedne začel dražiti. V preteklem tednu so cene poskočile za 2 do 3 cente pri funtu. Veletrgovci kupujejo precejšnje zaloge, ker računajo z nadaljnjim dvigom cen.

g. Gradba jadranske železnice proge Črnomelj—Vrbovsko, se v kratkem začne. Razpisana je licitacija prvega dela v dolžini 8.84 kilometrov.

g. Slabi izgledi za letošnji fižol. Po vesteh iz Beograda bo letos slaba letina za fižol. Računajo, da ga bo za 30—40% manj kot lani. Vzrok je predvsem iskati v veliki suši v nekaterih predelih države.

g. Ogromne množine neprodanih kož so se nakopičile v Bosni, zlasti v Sarajevu, ker jih trgovci ne morejo oddati usnjarnam. Vzrok je v tem, da je zopet že delj časa prepovedan izvoz sirovih kož v klinirne države. Posledica tega kopičenja kož je padec cen, ki so v par mesecih nazadovale od 9.50 na 6.50 dinarjev za kilogram. Na merodajnih mestih so že večkrat bile intervencije, naj bi se zopet dovolil izvoz kož v klinirne države, vendar so bili vsi koraki doslej zaman.

Sah

š. V drugem kolu amaterskega turnirja za državno prvenstvo v Osijeku je Šiška v 36. potezi premagal Cinerića, Sikošek pa je prekinil v partiji s Herbatinom. — Stanje točk: Rajković, Šubarić in Avirović 1½, Šiška, Rabar, Carev, Likošek, Miler in Pavlović 1 itd. Mnogo je še prekinjenih partij.

Jože Malenšek

Pri 26 strelskem polku v svetovni vojni (sedaj 45 jugoslovanski polk)

Avstrija in Nemčija sta zasedli po 12. soški bitki skoraj vso Benečijo. Neprecenljive vrednote so bile uničene, mostovi porušeni in prebivalstvo izropano. Vojaštvo pa se je po dolgem spet pošteno nasitilo. Za nekaj časa je izginilo z jedilnega lista posušeno sočivje. Avstrijska vojska pa je tudi videla, da so sovražne armade drugače oskrbovane. Imele so vsega v izobilju. Pri njih je še prevladoval dober kruh in ne mešanica vseh vrst otrobov, žagovine, koruznega zdroba in drugih takšnih surogatov. Ko se je ofenziva končala, je prišel stari jedilni list spet na spregled. Vojaštvo je gozdno sluzilo. Sluga Franček mi je povedal nekega dne: »Vete gospod oberlaftman, leta osemnaest ne smeja biti več na fronti, vojaštvo bo tedaj položilo orožje. Najbolje bo, da izgineva v »Hinterland« in se ne prikaževa več. Nekako se bova že »prefretala« skoz. Zmagali bodo tako oni, saj so bolj preskrbljeni in prehranjeni kakor mi.« Prinesel mi je tudi od neke stare slovenske časnike, ki so pisali o ljutih bojih naših poslancev za naše narodne pravice na Dunaju. Ker so pisali slovenski listi vedno odločneje, so bili radi tega na fronti prepovedani, da bi se ne širila narodna propaganda med vojaštvom. A vse ni pomagalo nič. Majniška deklaracija, ki jo je prečital dr. Korošec

v imenu »Jugoslovanskega kluba« v dunajskem parlamentu, je povzdignila narodno zavest našega naroda ne le v zaledju, ampak tudi med slovenskim vojaštvom na fronti. Kadar smo bili Slovenci sami zase, je večkrat zadonelo iz naših grl: »Bog živi jugoslovansko deklaracijo.« Peli smo to po napevu, ki ga pojejo pevci na koru, ko odgovarjajo duhovniku za »Dominus vobiscum«.

Trpljenje na fronti je bilo vedno hujše in javil sem se po 12 mesecih bolnega. Sluga Franček mi je v ta namen zmešal posebno medicino iz ruma, v katerega je dal ostanek viržinke. »Veste, gospod oberlaftman«, je dejal, »kadar smo si hoteli mi knapi (bil je namreč rudar po poklicu) marod opilit, smo si vedno naredili takšne miškulanke. Če jo pijete, vam ne bo nič škodilo, povzruča pa takoj hudo vročino in ni zlodej, da se ne bova pre tolkla skozi vse špitale.« Tako oborožen sem se podal k zdravniku, ki me je temeljito preiskal in konstatiral: Fieber 39° Schwere Herzneurose und schwerer Magenkatarr, (vročina 39 stopinj, težka srčna nervoza in težki želodčni katar) in tako sem se znašel v januarju leta 1918. spet v Mariboru pri kadru. Tu je bilo prav malo sprememb. Videl si iste nadomestljive obraze, ki so odločali kdo gre z maršbataljonom, kdo ne, kdo je

sposoben in kdo ne. Sposobni so pač bili vedno večinoma Slovenci, pa čeprav so imeli nekateri golšo ali tuberkulozo ali kakšno drugo bolezen. »Tauglih« je bil, pa mirna Bosna. Za »Kanonenfutter« so bili Slovenci dobri. To so bile menda zadnje rezerve, katere so iztisnili iz našega naroda.

Politično ozračje med Slovenci in Nemci je postajalo vedno bolj napeto. Po kavarnah in gostilnah so se dogajali različni incidenti, večkrat tudi pretepi. Izvali so jih Nemci, ker jim pač ni šlo v glavo, da govorijo Slovenci med seboj v svojem maternem jeziku. Posebno nestopen je bil nemški krožek, katerega duševni vodja je menda bil prosluli urednik »Marburgerice« Jahn. Izzivanje tega hujšaka je postalo že neznosno. Najmilejše njegove psovke za Slovence so bile »Windische, Wnzen, windischer Trotel, windischer Hund« in še druge takšne cvetke. Zaradi tega jo je enkrat v sedanji kavarni »Jadran« pošteno izkupil in z njim policaj Urban, ki mu je prihitel na pomoč. Uvedena je bila preiskava, a brez uspeha.

Pri kadru se je sestavljal spet nov maršbataljon, ki pa je bil menda od vseh najbolj klavrn. Moštvo in tudi častniki so bili izčrpani. S tem bataljonom sem moral sredi marca spet na Tirolsko. Ko pa je bil razdeljen meseca maja na polk, sem odšel v bolnišnico v Brunneck. Od tod sem moral k nadpregledu v Trident. Pomagala je spet medicina mojega sluga Frančka. Odposlan sem bil na Dunaj, a

moral sem izstopiti v Inomostu. Tukaj se je izvršil še enkratni pregled vseh bolnikov. Polkovni zdravnik dr. Hirsch mi je hotel dati samo mesec dni oddiha, katerega pa bi moral prebiti na Tirolskem. Tedaj sem vzrožil in navalil s stolom nanj. Ves prestrašen se je hitro umaknil. Radi mojega razgrajanja je pribežalo vse bolniško osebje k meni in me začelo miriti. Skliceval sem se na to, da sem bil že 30 mesecev na bojišču in že na dveh pregledih in nadpregledih, kjer sem bil spoznan za nesposobnega za fronto. Takšna zaledska zadevka ne bo odločala o moji usodi. Zahteval sem, da me takoj odpošljejo na Dunaj, kar se je potem tudi zgodilo. Z meonj je bil na pregledu tudi neki stotnik, katerega je hotel prav tako zadržati. Radi mojega nastopa pa je potem oba poslal s prvim bolniškim vlakom naprej. Med potjo mi je stotnik dejal: »Lieber Kamerad, das hast du einmal glänzend gemacht. Ich wäre ohne dich nicht weiter gekommen. Diese Hinterlandsdrücker werden uns nicht kommandieren (Ljubi tovariši, to si pa dobro napravil. Jaz bi brez tvojega nastopa ne bil prišel dalje. Takšne zadevke nam ne bodo ukazovale). Na Dunaju sem ostal v bolnišnici do 26. oktobra. Konec avgusta se me je lotila huda griža in visel sem med življenjem in smrtjo. V isti bolnišnici je razsajala tudi španska bolezen in mnogo jih je tam pomrlo. Včasih je ležalo v bližnji mrtvašnici drugo vrh drugega 10—15 trupel, katere so odvažali samo ponoči brez

Zanimivosti

Tragedija avstralskega raziskovalca

Osem okostnjakov najdenih v puščavi po 90 letih

Iz Sidneya poročajo: Strahotna najdba sredi avstralske puščave je zdaj po preteku 90 let menda dokončno pojasnila usodo slovečega nemškega raziskovalca Avstralijskega, Leichhardta. V južnoavstralski zbornici v Adelaidi je bilo sporočeno, da so v simpsonski puščavi severovzhodno Mount Darea, kakih 30 milj oddaljeno od reke Finke, našli osem okostnjakov, ki so po vseh znakih sodeč ostanki članov v letu 1848 izginule odprave nemškega raziskovalca Avstralijskega, Leichhardta.

Ludvig Leichhardt, rojen l. 1813, si je pridobil velikih zaslug v odkrivanju do tedaj še neznanih pokrajin petega dela sveta. L. 1841 je prodril iz Sidneya s svojo prvo odpravo 4000 km daleč proti vzhodu do otoka Frazer. V letih 1844 do 1848 se je nato popolnoma posvetil raziskovanju tega kontinenta. V letih 1844 do 1845

se mu je posrečilo odkriti neznane nove kraje tja do carpietarijskega zaliva. Po ponesrečenih poizkusih, da bi prepotoval celi kontinent od vzhoda do zahoda, je s svojimi tovariši v l. 1848, ko je s Queenslanda odrinil proti Perthu na vzhodni obali, izginil in ni bilo več ne glasu ne sledu o njem in njegovih zvestih spremljevalcih. Splošno je bilo mnenje, da so odpravo napadli divjaki in vse pomorili.

Sedanja najdba razrešuje zagotovo usode Leichhardta in njegovih tovarišev, ki so verjetno v puščavi omagali in pomrli. Hkratu pa ta najdba tudi častno izpričuje, da je pogumni raziskovalec prehodil že polovico nameravanega pota.

Avstralska vlada bo odposlala zdaj odpravo v simpsonsko puščavo, da preišče in pojasni vse okolnosti te najdbe.

× **Deset let vlade kralja Zoga I.** Dne 1. septembra bo 10 let, kar je albanski parlament proglasil takratnega albanskega prezidenta Ahmeda Zoga za albanskega kralja. Desetletnico bodo v Albaniji proslavili na izredno svečan način, za kar se vršijo že sedaj potrebne priprave. Na glavnem trgu v Tirani bodo ob tej priliki tudi odkrili spomenik albanske svobode; albanska poštna uprava pa bo izdala posebne znamke.

× **Japonska vlada je prepovedala** pri-
našati vsa vremenska poročila. Boje se, da bi jih izkoristili Rusi za svojo letalstvo.

× **Strahovit požar na Filipinih.** V San Pablu na Filipinih je uničil požar nad 500 zgradb, med njimi magistrat in nekoliko večjih trgovin. 6000 ljudi je brez strehe.

× **52% dunajskih zdravnikov je izlo-**
čenih po novem državnem zakonu proti nearijcem. Prizadetih je 52% zdravnikov, 70% zobozdravnikov, 45% visokošolskih profesorjev na medicinski fakulteti in 33% lekarnarjev.

× **Polkovniku Lindbergu se je pri-**
petila lažja nezgoda na poletu iz Bretagne v Anglijo. Vsled slabega delovanja motorja se je moral spustiti na haški aerodrom. Ko so letalo popravili, je nadaljeval polet.

krst. Le srajce so jim pustili. Okreval sem le polagoma. Med tem časom so pri-
našali časniki porazne vesti z različnih bojišč. Vse je kazalo, da se bliža vojna svojemu koncu. Zato sem zaprosil koncem oktobra za odpust iz bolnišnice, kar se je zgodilo 24. oktobra. Dobil sem še povrh 8-tedenski dopust in se odpeljal 25. oktobra popoldne v Maribor.

V Mariboru sem našel stare znanca Vaupotiča, Luknarja in Gustava Šilha, ki so radi zadobljenih težkih ran še ostali pri kadru. Shajali smo se v Narodnem domu, ki je bil vsak večer natlačeno poln različnih gostov, tudi takšnih, ki so se ga drugače vso vojno izogibali.

Nastopili so najsvetlejši trenutki naše zgodovine. 28. oktobra so proglasili Čehoslovaki svojo neodvisnost, kateri je sledilo 29. oktobra naše osvobodjenje. Narodni svet z dr. Verstovškom in dr. Rosino na čelu je delal s polno paro, v po-
deželju pa so se začele ustanavljati narodne straže. Sledil je 1. novembra v meljski vojašnici prevrat, katerega so izvršili z majorjem Maistrom na čelu sledeči častniki: stotniki Edo Vavpotič, Metod Rakuša in Vaclav Dietz ter nadporočniki Franjo Luknar, Gustav Šilh, Ljotze Malenšek in jaz. Uvedli smo takoj slovenska povelja in polk tekom meseca novembra popolnoma reorganizirali. Bil je to v prevratni dobi najboljše organizirani slovenski polk, ki je držal vse položaje na bivšem Štajerskem ter se bil tudi z izredno hrabrostjo v koroških bojih. V juniju leta 1919 je prešel v sestav naše hrabre jugoslovanske armade in je dobil ime 45. pehotni polk.

(Konec.)

× **70.000 samomorov letno** izvršijo ne-
srečniki v Evropi. Vzroki: bolezen, duševna depresija, beda, denarne neizdatnosti, rodbinske neprilike, med mladino pa zlasti konflikt z realnim življenjem, ki mu mladina podleha. Iz statistik je razvidno, da se ljudje zaradi nesrečne ljubezni ubijajo vedno manj.

× **Streli pred oltarjem.** V farni cerkvi v Novem Sadu na Poljskem je prišlo pred dnevi do strašne tragedije. Pred glavni oltarjem je med mašo ustrelil s samokresom neko mlado ženo eden prisotnih z imenom Tokarczyk. Nato se je pred oltarjem še sam ustrelil. Zločin je povzročil veliko razburjenje. Svetišče so do nove posvetitve zaprli.

× **Millioni za posušene muhe.** Neki iz-
najdljivi Amerikaneec je obogatel s tem, da je organiziral »pridobivanje« nena-
vadne »surovine« — muhe. Zaposluje ne-
kak tucat agentov, ki s pomočjo šolske mladine grmadijo muhe in jih pro-
dajajo. Konzumenti posušene muhe so zo-
loški vrtni in trgovine s ptičjo krmo po
vsem svetu. Koliko stane 1 kg muh, žal ni znano.

× **Vojni letali sta zadeli druga ob dru-**
go. Za časa vojaških vaj nedaleč izven Prage sta včeraj trčili dve letali. Pilot enega letala, poročnik Prohauka, se je ponesrečil smrtno, dočim je pilot drugega letala odnesel samo lažje poškodbe ob pristajanju s padalom.

× **Henrik Held, zadnji minist. preds.**
na Bavarskem pred hitlerjevskim režimom, je umrl v Regensburgu v starosti 70 let. Held je bil vodilna osebnost bavar-
sarske ljudske stranke in je bil od leta 1924 do 1933 neprekinjeno šef vlade te največje južnonemške dežele. Še po-
tem, ko je že prišel na oblast Hitler, se je z vsemi silami upiral nacionalnemu socializmu. Po volitvah marca 1933 ga je Hitler odstavil in poklical na njegovo mesto generala Eppa kot državnega komisarja.

× **Tudi moški si »popravljajo« svoje**
obrazce. Nek ameriški zdravniški vest-
nik poroča, kako se v Severoameriških
Združenih državah iz leta v leto stop-
njujejo takozvane kirurške kozmetične
operacije. Doslej je prišlo povprečno let-
no nad 200.000 kozmetičnih operacij. Za-
nimivo je, da se teh lepotilnih operacij
v znatnem številu poslužujejo tudi mo-
ški, ki si dajo popraviti nosove, brade,
obrvi itd.

× **Otroška paraliza, ki se je pojavila**
pred dobrima dvema mesecema v An-
gliji, je terjala že 5 žrtev; vsega pa je
obolelo od nje 61 oseb.

× **Šole za obrambo pred zračnimi**
napadi v bivši avstrijski Štajerski. Ka-
kor javljajo iz Gradca, mora učitelj-
stvo pomagati pri organizaciji pred
zračnimi napadi; osnovali bodo po-
sebne šole.

× **Česka narodna požrtvovalnost.** Od
21. maja doslej so zbrali Čehoslovaki v
jubilejni fond za obrambo države 400
milijonov Kč. Ta denar so darovali le
Čehi in Slovaki, ker se prispevki manj-
šinskih podjetij niso sprejemali.

× **Podjetje Schicht v Ustju na Lah,**
ki je popolnoma usmerjeno v duhu na-
rodnega socializma, je, kakor poročajo
češki listi, samo opremilo Henleinove re-
diteljske čete in darovalo v ta namen 8
milijonov českoslovaških kron.

Razno

× **»MARIBORSKI TEDEN«**
Rezan in tesan les vsaka de-
belosti kupite najbližje pri
tvrdki Gnilšek v Razlagovi
ulici 25. 4627

× **VELIKA ZALOGA CEMENTA**
apna, opeke, policijskega
peska, stavljen les in vsa
stavbeni material po najniž-
jih cenah. Kraser. Studenci.
4629

× **MIZARSKA STAVBENA**
DELA
izvršuje najceneje mizarstvo
Belak, Maribor, Miklošičeva
ul. 2. 4700

× **NOVO! NOVO!**
Spremem v izdelavo in po-
pravilo raznovrstne tehtnice
in uteži. Izdelava precizna,
cene zmerne! Makso Kert,
Aleksandrova 19. 70

× **IZBORNO ŠTAJERSKO VINO**
in TSCHELIGIJEVO PIVO
dobite na Mariborskem ted-
nu v šotoru Prešernova klet,
v Prešernovi in Gosposki
ulici. Priporoča se Trafenik
Karl in Angela. 78

× **NA NOVO OTVORJENO**
električno podjetje, Gregor-
čičeva 14. Izvršnje vsa v to
stroko spadajoča dela stro-
kovno in solidno po konk-
urenčnih cenah. V zalogi le-
stenci, elektromotorji itd.
Proračuni brezplačno. Pripo-
roča se Hertiš Jožef. 93

× **KOVČEGI.**
aktovke, torbice, listnice, de-
narnice, nahrbtniki, velika iz-
bira — nizke cene, pri Šter-
balu, Trg svobode 6. 123

× **KOČE ODEJE**
iz vate, volne, puha, kakor
tudi svilo in klete za odeje
kupite najceneje pri tvrdki
»Obnova«, F. Novak, Jurči-
čeva 6. 185

× **SPREJMEM DIJAKINJO**
nižjih razredov srednjih šol
iz boljše družine. Pomoč pri
učanju. Naslov v upravi tega
lista. 229

Posesi

× **HIŠA**
z dvema velikima vrtoma
naprodaj. Studenci, Krpano-
va ul. 11. 233

Prodaj

× **MOTORNO KOLO**
znamke Puch, 250 ccm, na
novo brušeno in pleskano na
prodaj. Informacije: Bistrica
pri Limbušu 31. 224

Sobo odda

× **LEPO, PRAZNO SOBO**
v centru oddam. Hötzel, Gre-
gorčičeva 14. 228

× **SOBICO**
s posebnim vhodom oddam.
Magdalenska ul. 46. 232

Stanovanje

× **STANOVANJE V VILI**
2 sobi, kabinet, kopalnica
dln 750 oddam. Naslov v
upravi. 222

× **SOBO N KUHINJO**
oddam. Filipč, Pobrežka ce-
sta 38. 223

Zgubljeno

× **Zgubil sem**
ROČNO URO
od tovarne Hutter do želez-
niškega mosta. Pošten najdi-
telj naj jo vrne proti nagradi
din 200.— v Taborski ul. 9.
Lepenik. 225

× **Ne pozabite na**
blago
za zavese

ki ga dobavlja najceneje

× **Tekstilna Büdefeldt**
Maribor, Gosposka ul. 14

Kupim vsako količino namiznih
in gospodarskih jabolč po
dnevni ceni

× **Jakob Kuntner**
eksport sadja
Maribor, Kopitarjeva 12

Obilježje

VII. MARIBORSKI TEDEN

od 6. do 15. avgusta 1938

Polovična vožnja na železni-
cni od 4. do 17. avgusta t. l.

Veliki narodni tabor 14. avg. 1938

Jubilejna kulturna razstava ob priliki
proslave 20-letnice Jugosla-
vije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija . Tekstil . Trgovina .
Obšt . Kmetijska razstava . Razsta-
va cest . Turizma . Razstava
Fotoamaterska razstava . Filatel-
istična razstava . Gostinstvo . Vin-
ska pokusnja . Ženska ročna dela .
Razstava narodnih noš iz vseh kra-
jev države . Razstava »Nanos«
čebelarstva razstava . Razstava
malih živali . Koncertne in gleda-
liške prireditve . Sportne priredit-
ve . Veselični park na razstavišču
itd.

Mariborski otok, najlepše kopališče
v Jugoslaviji

Zeleno, romantično Pohorje

Vinorodne Slovenske gore

Gostiljubni, lepi Maribor

Vas vabijo

Lepe tiskovine

PODRAVSKA TISKARNA

WEKA-MARIBOR CANKARJEVA 2

ZA ČASA MARIBORSKEGA TEDNA

VELIKA RAZSTAVA

STANOVANJSKIH POTREBŠČIN

PROST OGLED